

TÝDENÍK ČESKOSLOVENSKÉHO ODBOROVÉHO SVAZU PRACUJÍCÍCH V KOVOPRŮMYSLU

VÝSLEDKY VI. PLENÁRNEJ SCHŮDZE OZ KOVO POCÍTI KAŽDÝ

NEHÁDZAŤ FLINTU DO ŽITA

Ako sme už písali v minulom čísle nášho Kováka, v prvý deň rokovania VI. plenárnej schôdze sa kováci nedohodli na stanovisku, aké zaujmú k výsledkom hlasovania parlamentu k novele Zákonníka práce. Návrhov, ako túto zapeklitú situáciu nakoniec riešiť, bolo 5. Po diskusiách, ktoré, ako sa chvíľami zdalo, nemajú konca kraja, sa zástupcovia kovákov pustili do zložitého hlasovania. Po prvom kole zostali v hre dva návrhy, ktoré jednoznačne odrážali hladinu na vzniknutý problém.

Prvá skupina bola za ukončenie štrajkovej pohotovosti s tým, že by sme si mali uznať prehru a ďalšie boje presunúť do nadchádzajúcich rokovaní s vládou, či podnikateľmi, o kolektívnom vyjednávaní, či urýchliť prácu na novom Zákonníku práce. Za túto variantu boli najmä kováci zo Stredočeského kraja a Prahy, kde, ako sa zdá, sociálne dopady politiky našej vlády, nie je tak citliví.

Naopak, delegáti z ohrozenejších oblastí, týka sa to najmä Slovenska, boli omnoho radikálnejší. Tí sa zhodli na tom, že odborársky boj okolo Zákonníka práce sme síce nateraz prehrali, ale bolo by ešte predčasné hádzať flintu do žita. Nakoniec sa väčšinou hlasov prijal variant, že boj za odborárske práva treba naopak zosilniť. A to už nielen pokračovaním štrajkovej pohotovosti, ale ako sa môžete dočítať v uznesení VI. plenárnej schôdze, odborári siahli po ďalšej zbrani. Petičných listinách.

Polemiky, rozličné názory, boli vôbec charakteristické pre túto plenárku. Potlesk za jedno-

značné stanovisko zaznieval iba zriedkavo. No, predseda len, jedna vec zástupcov našich členov zjednotila. Plénum sa rozhodlo, že prostredníctvom Alojza Engliša, ktorý sa počas choroby pána predsedu Igora Pleskota stal štatutárnym zástupcom zväzu, bude obhajovať v ČS KOZ a v GR ČS KOZ princíp pomerného zastúpenia, pretože terajší stav nerobí žiadne rozdiel medzi hlasom trpasličích zväzov a takých zväzov, aký je náš. Pritom, ako sa už neraz potvrdilo, početne mnohé „minizväzy“ prehlasujú celkom bez problémov i rádo stokrát väčší zväz.

Nedôveru k rozhodnutiu štrajkového výboru ČS KOZ a GR ČS KOZ vyhlásila VI. plenárna schôdza práve preto. Naviac kováci si stoja za svojim názorom, a tak do 20. januára budúceho roku, kedy bude ďalšie plenárne zasadnutie, budú uplatňovať prijaté stanovisko, bez ohľadu na hlasovanie v štrajkovom výbore.

Ďalší priebeh plenárnej schôdze už mal celkom slušné tempo, niesol sa v pracovnom ovzduší, a tak ani pri záverečnom hlasovaní o uznesen-

í sa nevyskytli žiadne väčšie problémy. Z hádam najzaujímavejších informácií, ktoré tu odzneli, bola iste správa, že vláda má záujem na rozdrobení a rozbití sill odborov a hodlá v budúcnosti, snád už v blízkej, začať vytvárať podnikové Rady pracujúcich. Podarilo sa nám zistiť, že koncepcia je už spracovaná a vzišla z pôdy VŠ ekonomickej v Prahe. Ďalšia vlna vytvárania odporu verejnosti proti odborom má propagandistické korene. Účastníci plenárky si mohli vypočuť článok z časopisu Reflex, ktorý pretláčame i my, aby i radoví odborári videli, kam antiodborová propaganda ide. Nie nadarmo sú u premiéra ČSFR experti z Veľkej Británie, ktorí majú bohaté skúsenosti, ako s odbormi zatočiť.

Ďalej sa delegáti zhodli na novej organizačnej schéme aparátu ÚV ČS OZ Slovenska, tajomníkom ktorej sa stal Anton Miška, hovorilo sa o lepšom prepojení medzi centrom a základnými organizáciami, o návrhoch v štrajkovom poriadku. Kritika na základe informovanosti šla do vlastných radov, ale delegáti sa rozhodli, že je na čase „si podať“ televíziu za zkracovanie informácií. Odznelo toho tentoraz naozaj dosť, dovolím si dokonca tvrdiť, že VI. plenárna schôdza bola prelomovou, takou, ktorá ovplyvní život nielen odborového zväzu, ale i odborovú štruktúru, no samozrejme, s jej výsledkami sa stretne každý odborár. A to je jej neoddiskutovateľný dobrý bod. Ján Kollár

Je tomu práve rok, kedy sme v tomto období prožovali spoločne nešťastný zlom v deň v našej vlasti. Po listopadovej revolúcii sme snád všetci (až na malé výjimky) privítali túto historickú zmenu. Všetchni máme pred očima masy našich ľudí v Praze, Bratislave, Brne a inde. Byly to krásne okamžiky. Padla totalita, nesloboda, ostnaté dráty a jiné symboly totalitní moci. Drtivá většina národa si sľubovala, že již nikdy, jak to bývalo. Sľubovali sme si sami sobe, sľubovali nám naše státní vedení, sľubovali sme si na fabričkách, co se všechno stane, až vezmeme věci za své. Lidé znovu ožili.

Nějak se to ale časem všechno zjednodušilo. Mám takový pocit — a myslím, že nejsem sám — že se nějak z „lidu“ vytratil lid opravdu pracující. Není o něm moc slyšet. Přitom „lid pracující“ mnohdy pracuje v těžkých pracovních podmínkách a ve zdevastovaném prostředí. Možná, že se o něm nehovoří proto, že minulá totalita se vlastně právě za tyto pracující schovávala a degradovala je. Ale o-

Do nového roku

bráncový postup se mně zdá také nenormální, neboť by měly být požadavky právě těchto lidí brány více na vědomí. Sňárat nebo nastoupit na těžké pracoviště jednou za rok a ubezpečit, že se vše napraví, to již tady také bylo. Ale je nutné vše v daných možnostech co nejrychleji řešit. I poslanci, kteří byli také zvoleni námi, by měli mít toto na paměti a uvědomit si, že osm miliónů občanů této společné vlasti chce pracovat, ale musí mít co dělat a hlavně musí vědět, že jejich práce bude zhodnocena. Od toho tady nutně musí být zodpovědné odborné a čestné vedení společnosti. Lehké to určitě není, vnější vlivy jsou nesmírně silné, ale uvědomme si, že vnitřně si připravujeme situaci, která nás může jednou hodně mrzet. Kdo vstoupí do rodiny, která je v rozvodovém řízení? Každý rozumný počká za dveřmi.

Pár úvah k našemu celostátnímu i podnikovému vedení, které vznikalo právě v situaci velkého zápalu lidí, erudice a jistě správných předstev. Vůdčí osobnosti vzešly ze stávkových výborů, z různých pracovních týmů, které tehdy neitovaly času ani námahy. Pomáhali studentii, kteří de facto celou situaci urychlili. Prostě na malé skupinky (ale zřejmě velmi dobře vyškolené) se jaksi nebral zřetel, nebralo se vůbec v potaz, že by někdo mohl toto nadšení, zápal, věřit že upřímný, změnit či zneužít.

Co se ale stalo? V povaze nám vlastní (to-lik desetiletí se tato situace opakuje) otrně, přestane-li být nad námi „knuta“ a je zase všechno jinak. V novoročním přání před rokem jsem nás všechny žádal o maximální přístup ke své každodenní práci. Proč jsme si všichni dostatečně neuvědomili, že v tomto státě je všechno vybrakované? Proč nejsme na sebe jako dobří přátelé, kamarádi, kteří právě v těžké chvíli mají nastoupit a pomoci si jeden druhému? Proč jsme tací — když je mi hůř musím něco vymyslet, aby sousedovi bylo ještě hůř než mně? Přitom stačí tak málo. Pomozte si jeden druhému a budeme se mít alespoň přijatelně.

Je to opravdu tak těžké, aby se lidé měli rádi? Je těžké dát na charakter člověka recept. Zdědili jsme asi určité geny a navíc jsme byli celá desetiletí k něčemu vychovávaní; v našem bloku špatnou ideologií. Dnes už všichni kolem sebe vidíme tragédii třeba v Sovětském svazu, Rumunsku a v dalších státech našich „bratří“. Ale proč to všechno? Je opravdu hrozné začínat takřka na prahu 21. století od nuly, ale uvědomme si to konečně všichni a hlavně naše státní vedení, vedení republik, vedení fabrik. To, že řídí 15 miliónů lidí v tomto státě, že všichni chtějí alespoň to základní — najít se a slušně, i když nebudeme říkat „na úrovni“, žít. Je to na závěr roku 1990 neradostně zjištění, ale není co zatajovat, taková situace skutečně je.

Přál bych si, aby všichni pracující v tomto společenství začali svůj vstup do příštího desetiletí v naprosto stejných podmínkách. Aby opatření, která jsou nutná a nevyhnutelná, se týkala všech domácností a institucí naprosto stejnou měrou, aby jistoty těch nejchudších nemusely být oklešťovány. Mám za to, že všichni v dané době bychom na určitý čas mohli začít úspornou dietu. Celý státní aparát z toho nevyjímám, právě naopak. Všichni velmi dobře víme, jaká situace je a jaká bude od Nového roku. Dnes víc než kdy jindy potřebujeme rozum, rozvahu a vzájemné porozumění. To je alternativa, která nám může pomoci postoupit alespoň o krůček dopředu.

Eduard Lískovec,
předseda odborové organizace
ČZ Strakonice

Redakce Kováka přeje všem čtenářům do nového roku 1991 mnoho úspěchů a štěstí v životě - osobním i pracovním!

Stanovisko ÚV OS kovo

K PŘIJATÉ NOVELE ZÁKONÍKU PRÁCE

ÚV OS KOVO projednal na svém zasedání ve dnech 11.—12. 12. 1990 novelu zákoníku práce, schválenou Federálním shromážděním dne 5. 12. 1990, a přijal toto stanovisko:

Novelu zákoníku práce považujeme za nevyhovující, a to zejména:

● Článek V:
— požadujeme doplnit právo zaměstnanců účastnit se prostřednictvím odborové organizace na rozvoji a kontrole činnosti organizace.

Odůvodnění: Rada podniků se dostává do velmi těžké a složité ekonomické situace. Mezi zaměstnanci je poměrně velká nedůvěra v hospodářské vedení, které z určité části tvoří staré struktury. Nemáme důvěru, že všichni hospodářští pracovníci povedou podniky k prosperitě. Mohou se také držet hesla „Čím hůře, tím lépe“. Tito vedoucí pracovníci mají většinou nahromaděny dostatečné prostředky pro vlastní podnikání. Neefektivní hospodaření podniků či krach nejvíce dopadne na řadové pracovníky.

Proto v současné hospodářské a politické situaci žádáme účast zaměstnanců na rozvoji a kontrole organizace zachovat.

● § 18, odst. 4:
— zde je zakotveno, že příslušné státní orgány poskytnou odborovým orgánům potřebné informace v rámci svých možností. Žádáme, aby byla vypuštěna citace „v rámci svých možností“.

Odůvodnění: Pro opodstatněnou a spravedlivou obhajobu zájmů svých členů a ZO potřebují odborové orgány pravdivé a úplné informace, zejména z oblasti sociální, mzdové, ekonomické a další. Tím je možno předcházet i vznášení nereálných požadavků a garantování sociálního smíru.

● § 41:
— požadujeme zakotvit při převádění na jinou práci podle § 37 zákoníku práce předchozí souhlas příslušného odborového orgánu.

● § 59:
— trváme na znění, které bylo dohodnuto v tripartitní komisi, tj. zakotvit předchozí souhlas odborového orgánu při okamžitém zrušení pracovního poměru a dáním výpovědi ze strany zaměstnavatelské organizace.

Odůvodnění: Jedná se o zásadní demokratické právo, které zaručuje zaměstnanci, že nebude o jeho zaměstnání rozhodovat pouze jedna osoba, ale budou objektivně zváženy důvody, které vedou organizaci (zaměstnavatele) k ukončení pracovního poměru. Odbory si uvědomují, že neefektivní zaměstnávání škodí prosperitě. Ve sporných případech může návrh organizace posoudit a rozhodnout soud. Při zachování novelizovaného znění § 59 je možné očekávat, že někteří zaměstnavatelé (dnes ještě vedoucí hospodářští pracovníci) budou tuto neomezenou pravomoc v propouštění pracovníků zneužívat i k vyřizování osobních účtů a prosazování vlastních či skupinových zájmů.

Obdobné zdůvodnění se vztahuje i k § 41. Ústřední výbor odborového svazu KOVO rozhodl zorganizovat v období od 20. 12. 1990 do 10. 1. 1991 v základních organizacích podpisovou akci petičních listin na podporu požadavků, uvedených v tomto stanovisku.

Ďalší ústřední výbor OS KOVO rozhodl pokračovat ve stávkové pohotovosti po dobu sběru podpisů na petiční listiny. V termínu 15.—20. 1. 1991 svolat plenární zasedání ÚV OS KOVO, které rozhodne o výsledku petiční akce, stav projednávání a uzavírání kolektivních smluv, a rozhodne o dalším postupu svazu. Přijaté stanovisko bude uplatněno bez ohledu na hlasování ve stávkovém výbore ČSKOS a GR ČSKOS.

V Praze dne 12. 12. 1990

NOVÉ ŠTRUKTÚRY

Závodné výbory, najmä v niektorých väčších podnikoch, sa počas svojho zhruba ročného pôsobenia stretali s množstvom problémov. Niekedy sa dokonca zdalo, že na závodnom výbore, ktorý sa vytvoril podobne štruktúrne, ako bývalé podnikové výbory, nie je ani čas ich riešiť, niekde chýbali informácie, a častokrát, väčšinou v podnikoch, ktorých závody sú charakterom práce veľmi odlišné, si odborári jeden druhému nevedeli ani plasticky vysvetliť, čo je pre nich v tom ktorom závode v danej chvíli najdôležitejšie.

V Chirane v Starej Turej si toto všetko veľmi dobre uvedomili a prišli s myšlienkou, aby každý jeden závod mal svoj odborový orgán s právnou subjektivitou, s tým, že v budúcnosti by sa mohla vytvoriť Rada predsedov, akýsi koordináčný orgán, ktorý by mal delegované niektoré právomoci práve z týchto základných organizácií pri rokovaniach s riaditeľom štátneho podniku.

● Sváry bývajú najčastejšie okolo peňazí. Ako by to bolo vo vašom prípade, rozbiehal sa po úvodných informáciách rozhovor s predsedom OZ KOVO v Š. p. Chirana Pavlom Adámkom, a jeho tajomníkom Milanom Kubišom.

— Milan Kubiš: „Členská by zostávala v základných organizáciách. S peniazmi by hýbal závodný výbor, ktorý, ako sme povedali, by mal právnú subjektivitu...“

— Pavol Adámek: „...aj keď je pravda, že po vzájomnej dohode by mohli združiť časť zo svojich prostriedkov na spoločné účely. Príkladom je, povedzme, detský tábor. Ten predsa nie je možné rozdeliť do 12 základných organizácií, ktoré nám tu pravdepodobne vzniknú. Každá nová organizá-

cia si bude sama určovať pravidlá, či bude, alebo nebude, mať svojho uvoľneného funkcionára, podľa toho, či ho bude mať ako zaplatiť. Nejakým direktívnym spôsobom sa v žiadnom prípade postupovať nedá. Je to celkom nový postup. Aj psychologicky. Lebo čokoľvek sa aj dnes z vrchu povie, je chápané ako direktíva, ako diktát. Napríklad s podobnými názormi sme sa stretávali aj nedávno pri zisťovaní názorovej roviny na štrajkovú pohotovosť, že naši ľudia sú natoľko šikovní, že nie je pre nich si podobné veci zorganizovať sami. Po čase si zrejme uvedomila, že separátne nemôžu jednať, a že si na čelo Rady predsedov pripadne zvolia i plateného funkcionára. Ale na to musia prísť sami. Osobne si myslím, že sme o niečo predbehli dobu, lebo ako máme informácie z niektorých ďalších podnikov, kde sa snažia udržať závodný výbor v nezmenenej podobe, narážajú na tlak zdola, odkiaľ sa začínajú ozývať hlasy, že v nových podmienkach, v akých odborové hnutie pracuje, sú zbytočné.“

● To znamená, že i kolektívne zmluvy sa budú robiť inak, ako v organizáciách s jedným závodným výborom.

— Pavol Adámek: „Uvažujeme o tom, že kolektívna zmluva bude uzavretá na dvoch úrovniach. Bude to tá veľká podniková a kolektívna zmluva, uzavretá na jednotlivých závodoch, ale tá by riešila len lokálne odlišnosti, ale potom neskôr to bude otázne.“

● A na záver skoro anketná otázka, čo si myslíte o odboroch dnes?

— Pavol Adámek: „Podľa mňa sa odbory začínajú rozkladať zvnútra. Začínajú sa rozbiť na obyčajnom politikárčeni. Mnohí odboroví funkcionári nerobia odborovú politiku, ale začínajú robiť politiku politických strán a hnutí. Vskutku sú poplatní tomu hnutiu, alebo strane, z ktorej vzišli, z ktorej štartovali na pozície odborového funkcionára. A teraz to vidieť v tom, keď sa má preukázať jednota odborárov a má sa ozaj vystúpiť proti vláde, lebo niektoré jej kroky sú už neúnosné, nevieme sa dohodnúť. Nechceme napätie, nechceme situáciu vystupňovať štrajkami, a mám pocit, že i toto vláda zneužíva. Naviac, ak v minulosti boli odbory poplatné komunistickej strane, tak dnes sú v mnohom poplatné Občianskemu fóru. Zdá sa mi, že sa začína prejavovať škodlivosť víťazného postavenia, pretože mnohí ľudia išli na svoje posty s tým, že všetko im nahrávalo. Ich pravda bola pravdou máš. Tým sa stalo, že politický boj, lebo vzťah odborov a vlády vždy výstúpa do politického boja, nie je vedený tak, ako by mal, pretože odboroví funkcionári ustupujú pred tými, s ktorými sú v jednom hnutí, a nerobia to, k čomu boli zvolení. Stávať sa za veci odborové a sociálne. Mám pocit, že na tomto môžeme pohorieť.“

Dakujem za rozhovor.
Ján Kollár

NA DLHÉ LAKTE

Keďže vláda urobila to, čo urobila, bolo jasné, že novela Zákonníka práce je čiste v rukách poslancov. Preto sa odborári z dubnických strojárnských podnikov rozhodli pre jedine, čo bolo v tej chvíli možné. Navštívili „svojho“ poslanca KDH a na základe výzvy OZ KOVO si prediskutovali s ním čo ďalej s odborárskymi zákonmi. Výzva, nevýzva, oni by boli za ním išli i tak, len ich škorelo, že ich poslanec neľahká s nimi kontakt.

Takže v byte poslancu FZ sa stretli na pracovno-odborárskej návšteve predseda s podpredsedom ZO OZ KOVO zo ZTS Dubnica Václav Števo a Jozef Tinka, odborársky predseda zo ZVS Vojtech Mišian a z Výskumného ústavu elektrotechnického Ivan Vaněk.

Vysvetľovali mu, že vypustenie, respektíve upravenie článku V. je útok proti právom odborov. Predsa odborárov zaujímajú ekonomické výsledky i stratégia hospodárskeho vedenia. To by predsa bez odborárov byť nemalo. Okrem toho odborárov budú musieť zaujímať preozdávovanie mzdových fondov. Sme toho názoru, že šikovní, perspektívni a nadej pracovníci musia byť platení zlatom a naočak nevykonní, ale i neproduktívna inteligencia musí znášať dopady svojej biednej činnosti, tvrdili odborári. Tak isto ich zaujímajú osudy pracovníkov, ktorí sú samozivitelia rodín, osudy invalidných spolupracovníkov, ako dopadnú ľudia zo sociálne slabých vrstiev.

Predovšetkým však chce byť pri tom, ako povedal za všetkých Jozef Tinka, aby vedeli zakročiť proti vyrovnávaniu si svojich osobných účtov; s tými, ktorí môžu byť svojimi názormi nepohodlní.

„Na našu otázku, ako pán poslanec pracuje v prospech svojich voličov sme sa dozvedeli, že pán Ivan Polanský je veľmi zafixovaný prácou v parlamentnej komisii pre životné prostredie. No my si naočak myslíme, že poslanci by mali najskôr vo Federálnom zhromaždení presadzovať záujmy tých, ktorí ich zvolili a až potom sa venovať prácam v komisiiach. Pána poslancu sme upozornili, že ak nebude týmto spôsobom pracovať, tak že jeho voliči budú uvažovať nad jeho ďalším pôsobením vo Federálnom zhromaždení. Jeho prácu predsa musíme cítiť aspoň v tom, že by chodil medzi nás a nie aby to bolo ako doteraz, že medzi ľuďmi z najväčších fabrik neprišiel ani raz.“ povedal na záver nášho krátkého rozhovoru počas prestávky v rokovaniach plénarnej schôdzky Jozef Tinka. Zaznamenal Ján Kollár

Akce IG METALL pro cizince

Od 1. ledna 1991 v SRN vstupuje v platnosť nový, zpeřísňený zákon pro cizince; tím se velice ztížil pobyt všem osobám obojího pohlaví, které nepocházejí ze zemí Evropského společenství.

Nejjistší způsob, jak si zajistit možnost zůstat i nadále v Německu, je obstarat si povolení k pobytu. Nemí časově ani místně omezené, nemůže být také dodatečně přeměněno na časově omezené povolení k pobytu, navíc chrání před vypovězením ze země.

Proto pro všechny, kteří žijí ve Spolkové republice Německo osm let a déle, je důležité datum 31. prosince 1990. Do tohoto termínu si musí totiž všichni cizinci, kteří chtějí nadále pracovat ve SRN, požádat o povolení k pobytu. Odborový svaz kovo — (IG Metall) — proto už před časem zahájil „Akci oprávnění k pobytu“. Funguje už čtvrt roku a obrací se ke všem zahraničním zaměstnancům, ale i k německým kolegům. Ti by měli totiž být nápomocní. Jednak při předkládání, při vyplňování formulářů a konečně při jednání na úřadech. Aby se povolení k pobytu ve SRN dostalo, je třeba:

- mít platný cestovní pas;
- prokázat nepřetržitý osmiletý pobyt ve SRN;
- zvláštní pracovní povolení, ať časově omezené nebo neomezené;
- dostatečný příjem;
- žádný záznam v trestním rejstříku;
- dostatečné znalosti německého jazyka;
- dostatečný bytový prostor;
- doklad o tom, že školou povinné děti chodí opravdu do školy.

Tiskopisy pro žádosti a informace o povolení k pobytu poskytuje každé správní středisko IG Metall. -bš-

V rozhovoru, uveřejněném pod titulkem „O-TÁZKA PRO“ v Kováku č. 44 jsem nesprávně uvedl údaj, že vedoucí právního, vzdávého a sociálního oddělení ÚV OS KOVO byl odvolán.

Skutečnost je taková, že s vedoucím tohoto oddělení byl ukončen pracovní poměr na jeho žádost a v souladu s uvažovanými organizačními změnami. Omlouvám se za tento nepřesný výrok.

Jan Ráž,
výkonný tajemník ÚV OS KOVO

Vystoupení poslance Miloše Zemana ve Federálním shromáždění 5. 12. 1990

Pane předsedající, vážené Federální shromáždění,

chtěl bych vyslovit pár poznámek, ke dvěma bodům, které nejpícněji vrušily tento parlament i jeho okolí — tzn. čl. 5 a § 18. Stejně jako navrhovat budu v obou případech podporovat jeho třetí variantu.

Chtl bych však uvést argument ve prospěch tohoto pojetí, který v naší diskusi nezačnl. Budu se muset vrátit do dubna nebo května, kdy se v minulém parlamentu projednával zákon o státním podniku. Tehdy jsem byl jedním z mála těch, kteří hlasovali proti tomuto návrhu zákona se zdávodněním, že nejlepší zákon o státním podniku je zákon o zrušení státního podniku, a že svým způsobem existující zákon konzervuje byrokratické struktury. Byli však poslanci, kteří tehdy náhali, zda se k odmítnutí tohoto zákona připojit, a nakonec je přesvědčil explicitně několikrát opakovaný výrok vlády, že v nejkraší době bude přijat zákon o účasti zaměstnanců na řízení zpraco-

van a předložen tomuto shromáždění. Přitom vůbec netuřím, že by to měl být zákon umožňující odborům jakoukoli svévoli. Spekulozhodovně současně znamená odpovědnost za zvýšený výkon, za zvýšenou produktivitu práce. Participativní motivační techniky se už v zahraničí osvědčily a měli bychom je stejně jako tento zákon — s určitými modifikacemi — převzít. To je tedy můj argument vycházející ze zásad, že sliby se mají plnit, dluhy se mají splácet; a vláda svůj slib dosud nesplnila. Toto je důsledek absence tohoto zákona. Nic jiného.

Dovolte mi závěrečnou poznámku. Před dvěma dny jsem v tomto parlamentu slyšel, že odborářům je zapotřebí zakroutit krkem... Chtl bych upozornit na to, že radikálnější mají pozoruhodnou schopnost zblavovat se svých potencionálních spojenců.

Při sledování této zásady může z hnutí, které stálo na obou nohách a mělo silný demokratický střed, vzniknout jednonohý kastrát. Při sledování této zásady se může stát, že si neuvědomíme, že tuto ekonomickou reformu můžeme udělat jenom s odbory, nikoli bez odborů, a už vůbec ne proti těmto odborům.

Prosim ty, kdo uvažují tímto způsobem, aby se zamysleli nad tím, jak dopadl politik, který poprvé na parlamentní půdě vystoupil s tezí o kroucení krkem. A jak dopadla jeho politická strana? I když uznávám, že stravit závěr života ve víceméně permanentním alkoholickém deliriu tremens může mít něco do sebe.

Děkuji Vám za pozornost.

— pane předsedající, vážené Federální shromáždění, chtěl bych vyslovit pár poznámek, ke dvěma bodům, které nejpícněji vrušily tento parlament i jeho okolí — tzn. čl. 5 a § 18. Stejně jako navrhovat budu v obou případech podporovat jeho třetí variantu.

Chtl bych však uvést argument ve prospěch tohoto pojetí, který v naší diskusi nezačnl. Budu se muset vrátit do dubna nebo května, kdy se v minulém parlamentu projednával zákon o státním podniku. Tehdy jsem byl jedním z mála těch, kteří hlasovali proti tomuto návrhu zákona se zdávodněním, že nejlepší zákon o státním podniku je zákon o zrušení státního podniku, a že svým způsobem existující zákon konzervuje byrokratické struktury. Byli však poslanci, kteří tehdy náhali, zda se k odmítnutí tohoto zákona připojit, a nakonec je přesvědčil explicitně několikrát opakovaný výrok vlády, že v nejkraší době bude přijat zákon o účasti zaměstnanců na řízení zpraco-

van a předložen tomuto shromáždění. Přitom vůbec netuřím, že by to měl být zákon umožňující odborům jakoukoli svévoli. Spekulozhodovně současně znamená odpovědnost za zvýšený výkon, za zvýšenou produktivitu práce. Participativní motivační techniky se už v zahraničí osvědčily a měli bychom je stejně jako tento zákon — s určitými modifikacemi — převzít. To je tedy můj argument vycházející ze zásad, že sliby se mají plnit, dluhy se mají splácet; a vláda svůj slib dosud nesplnila. Toto je důsledek absence tohoto zákona. Nic jiného.

Dovolte mi závěrečnou poznámku. Před dvěma dny jsem v tomto parlamentu slyšel, že odborářům je zapotřebí zakroutit krkem... Chtl bych upozornit na to, že radikálnější mají pozoruhodnou schopnost zblavovat se svých potencionálních spojenců.

Při sledování této zásady může z hnutí, které stálo na obou nohách a mělo silný demokratický střed, vzniknout jednonohý kastrát. Při sledování této zásady se může stát, že si neuvědomíme, že tuto ekonomickou reformu můžeme udělat jenom s odbory, nikoli bez odborů, a už vůbec ne proti těmto odborům.

Prosim ty, kdo uvažují tímto způsobem, aby se zamysleli nad tím, jak dopadl politik, který poprvé na parlamentní půdě vystoupil s tezí o kroucení krkem. A jak dopadla jeho politická strana? I když uznávám, že stravit závěr života ve víceméně permanentním alkoholickém deliriu tremens může mít něco do sebe.

Děkuji Vám za pozornost.

USNESENÍ

VI. PLENÁRNÍHO ZASEDÁNÍ ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU ODBOROVÉHO SVAZU KOVO, KONANÉHO VE DNECH 11. - 12. 12. 1990 V PRAZE

Ústřední výbor Odborového svazu KOVO na svém VI. plenárním zasedání projednal a posoudil situaci, která vznikla v našich organizacích po schválení novely zákoníku práce.

Plenární zasedání vyjadřuje podporu a souhlas s postupem předsednictva ÚV OS KOVO a předsedy p. Pleskota při vyhlášení stávkové pohotovosti. Sjednotilo se na dalším postupu. Vycházelo z názoru, že stávkovat nechceme, ale není možné nečinně přihlížet soustavnému omezování práv odborářů.

Rozhodlo pokračovat dál ve stávkové pohotovosti. Plenární zasedání v lednu 1991 rozhodne na základě vývoje situace o dalším postupu Odborového svazu KOVO.

V základních organizacích OS KOVO bude zorganizována podpísová akce petičních listů na podporu požadavků odborového svazu k novele zákoníku práce. To vyžaduje vysokou aktivitu všech funkcionářů Odborového svazu kovořámsky.

VI. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ ODBOROVÉHO SVAZU KOVO:

I. Protestuje proti dezinformační kampani, vedené v masově sdělovacích prostředcích a organizované informační blokadě při projednávání odborových zákonů.

II. Zpřimocňuje

1. Svě zástupce v tripartitních komisích a vyslovuje jim plnou důvěru při zaujímání stanovisek při projednávání generální dohody.
2. Předsednictvo ÚV OS KOVO k operativnímu uzavírání hospodářských smluv za předpokladu dobrozdání ekonomického oddělení a souhlasného stanoviska hospodářsko-finanční komise OS KOVO a doporučení revizní komise OS KOVO.

III. Bere na vědomí

1. Rozhodnutí P-ÚV OS KOVO jmenovat A. Engliše statutárním zástupcem OS KOVO po dobu pracovní neschopnosti předsedy svazu I. Pleskota.
2. Zprávy komisí k přípravě sjezdu a to: — komise pro program — komise pro stanovy — komise pro volební pořádek
3. Informaci o „Průzkumu koncepce činnosti OS KOVO“
4. Návrh generální dohody České republiky, Slovenské republiky a návrh federální dohody
5. Materiál „Zabezpečení sociálních a výrobních programů v podnicích v působnosti OS KOVO“
6. Zprávu p. Ráže o stavu technického vybavení pracovišť Odborového svazu KOVO.
7. Zřízení ekonomického oddělení a pověření p. Šindlara jeho vedením
8. Zřízení oddělení kolektivních smluv a sociální politiky a pověření ing. Marka jeho vedením

IV. Schvaluje

1. Finanční krytí technického dovybavení pracovišť OS ve výši 1,5 mil. Kčs.
2. Půjčku z RF na nákup novinového papíru pro Robotnické noviny ve výši 1,6 mil. Kčs.
3. Zprávu mandátové komise a personální změny v plénu a předsednictvu ÚV OS KOVO: a) uvolnění na vlastní žádost z funkce člena předsednictva a člena pléna pana Beňu Vladimíra b) uvolnění na vlastní žádost z funkce člena pléna pana: Jalůvky Jiřího Mírného Miroslava Staška Vladimíra Chládky Josefa Rychtery Petra Novotného Josefa c) doplnění pléna na základě výsledků voleb v mandátových obvodech: Martinec Jaroslav — mand. obvod Rychnov nad Kněžnou Vosátka Miroslav — mand. obvod Ústí nad Orlicí Vozár Pavel — mand. obvod Uherské Hradiště Komárek Vladimír — mand. obvod Rožnov pod Radhoštěm Šubík Anton — mand. obvod Čadca Moravec Bohumil — mand. obvod Nové Zámky a Galanta Gryc Jan — mand. obvod Blansko Minařík Augustín — mand. obvod Vsetín
4. Uvolnění Františka Komory z funkce tajemníka slovenské komory na vlastní žádost a schvaluje jmenování Antona Miľky do funkce tajemníka slovenské komory.
5. Organizační strukturu aparátu ÚV OS s působností ve Slovenské republice.
6. Zprávu o činnosti předsednictva ÚV OS od 5. zasedání ÚV, včetně zprávy a kontrole usnesení 5. plenárního zasedání.
7. Stanovisko ÚV OS KOVO k postupu ZO Sigma Hodonín
8. Termín 31. 12. 1990 jako konečný stav existence ZO pro volbu delegátů na sjezd OS.
9. Postup předsednictva Odborového svazu KOVO a zástupců OS v Generální radě ČSKOS při projednávání odborových zákonů
10. Stanovisko ÚV OS KOVO k přijaté novele zákoníku práce
11. Návrh svazové kolektivní smlouvy Odborového svazu KOVO jako podkladový materiál pro jednání o svazové a podnikových kolektivních smlouvách.
12. Zvýšení rozpočtu rezervního fondu pro rok 1990 o 7,5 mil. Kčs pro výdaje spojené s rekonstrukcí DKK v Praze 5 — Smíchov.
13. Předložený návrh formuláře „Rozpočet a výkaz hospodaření ZO OS KOVO“ pro rok 1990.
14. Možnost úhrady zvýšené ceny za snídaně ubytovaným při akcích OS KOVO.
15. Převod finančních prostředků Odborového svazu KOVO získaných od MSDU do rezervního fondu OS KOVO.

V. UKLÁDÁ

1. Předsednictvu ÚV OS — zpracovat návrh změn „stávkového řádu“ a návrh technicko-organizačního zabezpečení činnosti při vzniku „krizové situace“ a činnosti po dobu jejího průběhu Termín: 20. 1. 1991

— zpracovat protestní dopis k postupu masových komunikačních prostředků, zaslat jej šéfredaktorům masmédií a zákonodárným představitelům Termín: 20. 1. 1991

— zabezpečit splnění postupu a činnosti OS KOVO ve smyslu „Stanoviska ÚV OS KOVO k přijaté novele ZP“

— vytvořit materiální a personální podmínky pro vytvoření Metodických pracovišť v mandátových obvodech Jihlava, Olomouc

— předložit VII. plenárnímu zasedání organizační strukturu Odborového svazu KOVO.

— v nově vytvořené struktuře ÚV OS KOVO vytvořit funkci tajemníka české komory, jejichž pracovní náplní bude organizační řízení práce metodických pracovišť v českém, resp. moravsko-slezském regionu české komory OS

— předhodnotit práci stálých komisí OS KOVO a výsledky přednést na VII. plenárním zasedání

— vyhodnotit činnost členů pléna OS KOVO a přednést výsledky na VII. plenárním zasedání. Toto hodnocení potom zaslat ZO OS KOVO, kde je člen pléna členem.

— požádat vládu ČSFR o zveřejnění zprávy o situaci národního hospodářství a sociálních podmínkách v r. 1991 v televizi

— do 20. 12. 1990 rozeslat prostřednictvím metodických pracovišť petiční listiny a zajistit jejich soustředění do 15. 1. 1991 na ÚV OS KOVO

— zabezpečit svolání jednání „u kulatého stolu“ za účasti ministerstev strojírenství a elektrotechniky, financí, hospodářství, práce a sociálních věcí, zaměstnavatelských svazů, ÚV OS KOVO a rady sekce OS KOVO. Cílem jednání bude řešení finanční situace podniků. Termín do 7. plenárního zasedání

— předat stanovisko ÚV OS KOVO k novele zákoníku práce vládě ČSFR, předsednictvu FS, svazu zaměstnavatelů. Současně požadovat maximální urychlení vypracování, projednání a přijetí nového zákoníku práce.

2. Statutárním zástupci předsedy OS p. Englišovi

Prosazovat stanovisko odborového svazu KOVO ke stávkové pohotovosti ve stávkovém výboru ČSKOS. V důležitých otázkách je zpřimocněný vyžadovat hlasování podle podílu členské základny — nikoliv 1 svaz = 1 hlas.

3. Členům předsednictva — p. Brňovi a Kattovi

Vypracovat znění petičních listů, které se budou rozesílat do ZO OS KOVO. Termín: 15. 12. 1990.

4. Místopředsedám odborového svazu KOVO

Projednat materiál „Zabezpečení sociálních a výrobních programů v působnosti odborového svazu KOVO“ s příslušnými republikovými vládami.

5. Komisi pro přípravu stanov

Zpracovat návrh řešení členství a existence ZO při zániku podniku nebo akciových společnostech, ve kterých tyto ZO a členové pracovali.

6. Mandátovému obvodu Západoslovenského kraje

Zpracovat návrh na doplnění předsednictva ÚV OS KOVO o zástupce z jejich mandátového obvodu za p. Beňu, který byl uvolněn na vlastní žádost. Termín: do 7. plenárního zasedání.

● PŘEČETLI JSME V PRAVU LIDU ● PŘEČETLI JSME V PRAVU LIDU ●

ODBORY ZAHNANÉ DO KOUTA

Ani se nestačil sejt týden s týdnem a obavy, které jsme vyslovili v úvodní stati 46. čísla Práva lidu, se ukázaly jako plně opodstatněné. Opravdu nejde o bouři ve sklenici vody.

Odbory, obviňované z „nepřipustného nátlaku na parlament“, se v tomto směru málem ukázaly jako ubohý břídič proti slovenské reprezentaci, která to vzala z jedné vody načisto a vyhráželo Federálnímu shromáždění rozbitím Československa, když si dovolil jakkoli pozměnit kompetenční zákon, dokonce když pouze přijme šest pozměňovacích návrhů doporučených ČNR. Kdepak nějaká stávková pohotovost! Jen si něco zkuste, my už víme jak na vás!

Nicméně odbory v parlamentě prakticky neuspěly. Byly přijaty dosti vágní formulace, z nichž zaměstnavatelé nevyplývá povinnost o činnosti, ekonomice a rozvoji podniku odbory (a jejich prostřednictvím zaměstnanců) informovat. Říká se pouze, že odbory mají právo to požadovat. Také k přeložení nebo odchodu zaměstnance již nebude třeba souhlasu odborového orgánu, stačí pouhé projednání. Ne že by se v minulosti odbory příliš často za neprávem propuštěného či přefazovaného pracovníka postavily (zejména, když tu hrály roli důvody politické), ale v současných podmínkách by situace mohla být příznivější. Ze ani teď při propouštění nebudou hrát roli pouze důvody kvalit prac-

ovníka, ale rovněž třeba pracovníka nekonformita, o tom jistě není pochyb.

Stávková pohotovost odborů tedy pokračuje až do jednání Generální rady, která se má sejt 18. prosince. Do té doby chce dát stávkový výbor možnost vyjádřit se členské základně, aby se čelilo jistému zneužívání ojedinělých záporných stanovisek z organizací vůči vyhlášení stávkové pohotovosti, jakou bylo například před hlasováním v parlamentě šířené prohlášení ZV Sigma Hodonín (to snad nebyla forma nátlaku na poslance?), inspirované poslancem (OF) Kovářem, bývalým zaměstnancem tohoto závodu.

Odborová funkcionária, kteří byli přítomni předběžným jednáním v parlamentních výborech, posléze v dohodovací komisi, vytvořené třemi zástupci odborů a třemi poslanci z parlamentní skupiny OF, mají dojem — zřejmě oprávněný, — že některým poslancům a politickým silám existence odborů překážá a jejich práva by chtěli co nejvíce omešit. A to v době, kdy jsou obdobná práva v jiných zemích demokratického světa dokonce rozšiřována. Proto také úsilí naší ČS KOS podpořila písemně řada mezinárodních, zejména odborových organizací.

Na sklonku předminulého týdne

se zdálo, že dojde k rozumné dohodě, tak jako předtím s vládou a zaměstnavateli při jednání v Radě hospodářské a sociální dohody. Klub poslanců OF se s odboráři sešel, vytvořila se posléze komise k objasnění vzájemných postojů. Vznikla reálná naděje — ale stejně rychle při hlasování zanikla. Konstatujeme pouze, že členem zmíněné komise byl poslanec Mikule, který se však jednání vůbec nezúčastnil, ale potom se stal jedním z nesmiřitelných odpůrců odborových návrhů.

Vlastní jednání a také hlasování v parlamentu nepostrádá jisté pikantérie, neboť odborová stanoviska nepodpořili často ani ti, kteří o sobě prohlašují, že patří k levému středu (včetně tzv. sociálních demokratů OF), a — což je zvláště dojemné — ani mnozí z těch nejlépejších (o čemž RP taktně pomlčelo). Doslava zástupci poslanců se zdržely hlasování. Kdy už by měli projevit své pravé smýšlení a sociální citění, když se ve chvíli, kdy se jedná o možnosti hájit zájmy nálezdně pracujících prostřednictvím odborů.

Odbory tedy byly zatlačeny do kouta. Kdo z toho bude mít asi prospěch? Lidé z fabrik, závodů a polí sotva ...

—milan—

STANOVISKA

Pracující Státního podniku Hydronika Bratislava s rozhořčením sledují rozhodnutí Federální vlády.

V posledních dnech si čoraz častěji klademe otázku, koho je to vláda, zájmy koho reprezentuje? Páni ministři by si měli uvědomit, že ľud neurobil novembrovú revolúciu len pre okruh vládnucich jedincov. Právo títo by si mali uvědomit, že občania im dali dôveru a podporu. Utrvujeme sa však v tom, že páni ministři a poslanci už nepotrebnú ľud, aby im hovoril do politiky. Naša vláda, ktorá sa nám po revolúcii podľa pána prezidenta navrátila, sa nám pomaly, ale isto odvraca.

Návrh na vypustenie článku V. v novele Zákonníka práce, ktorý predložila vláda, sa tvrdo zahráva s našou trpezlivosťou. Upozorňujeme pánov ministrov a poslancov, že skúšanie sily, jednoty a trpezlivosti odborov dozrieva.

Jednomyseľne a rozhodne žiadame Vás, odborových predákov, aby ste sa nestavali voči vláde do úlohy prosebníkov, ale ako rovnocenní partneri a jediní zástupcovia práva pracujúcich. Vyvineme všetky formy, aj tie najkrajšie, aby vláda rešpektovala zájmy pracujúcich. My neuhňame ani z konfrontácie.

Rudolf Pelikán
predseda ZV OZ KOVO pri š. p.
Hydronika Bratislava

Na základe mimoriadnej porady predsedov konanej dňa 30. 11. 1990, ktorú viedol pán Miška, Vám zasielame výsledok previerky, v ktorej sa mali naši zamestnanci vyjadriť k štrajkovej pohotovosti a prípadnému štrajku. Tak, ako sme písali v liste zo dňa 15. 11. 1990, ktorý bol adresovaný priamo predsedovi Slovenskej komory ČS OZ KOVO, i terajší priekusom potvrdil 91% odhodlanie, čo sa týka počtu zamestnancov, vstúpil na Vašu výzvu do štrajku.

Od našich zamestnancov sa nám dostávajú pripomienky, ktoré vavrila o lknavosti a nerozhodnosti našich čelných predstaviteľov. Nevyjadřili ani súhlas s prerušením štrajkovej pohotovosti počas zasadania Federálneho zhromaždenia.

Ludovít Szukenyik
predseda ZV OZ KOVO
Slovenská armatúra Myjava

Stanovisko
zástupcov odborov rozhodujúcich podnikov Považia
k návrhu novely Zákonníka práce

Nesúhlasíme s postupom vlády ČSFR a vypustením ustanovení zabezpečujúcich účasť zamestnancov na riadení, ktorú považujeme za jednu z rozhodujúcich požiadaviek odborov. V tomto zložitom období našich národov považujeme postoj vlády za otvorenú provokáciu voči odborárskemu hnutiu. Odbory musia byť zárukou dôrazného presadzovania záujmov pracujúcich. Nechceme riadiť, ale zaujímajú nás sociálne dopady rozhodnutí, ktoré sa podľa názoru vlády majú prijímať bez odborov. Plne podporujeme vyhlásenie prezidia GR ČS KOZ.

Súčasne žiadame okamžite začať rokovania s prezidentom ČSFR p. Havlom, s predsedom FZ p. Dubčekom a s predsedom vlády ČSFR p. Čalcom.

Žiadame všetkých poslancov zákonodarých zborov, aby presadzovali zájmy odborov na všetkých úrovniach. Zároveň žiadame prezidium ČS KOZ o tvrdší postup voči vláde, pretože práve sa zneužíva náš zhovievavý postoj o snahu riešiť veci pokojnou cestou. V Dubnici nad Váhom dňa 14. 11. 1990

Zástupcovia závodných výborov odborov podnikov:
ZTS, š. p., Dubnica n. V.
ZVS, k. p., Dubnica n. V.
VUHYM ZTS Dubnica n. V.
EVÚ ZTS Nová Dubnica
Považské strojárna Považské Bystrica
Makyta Páčov
Gumárno Barum, a. s., Páčov

Prohlášení ZV OS KOVO SIGMA HODONÍN

ZV OS KOVO Sigma Hodonín na svém mimořádném zasedání dne 3. 12. 1990, rozšířeném o zástupce stávkových výborů a předsedy dilenských výborů, projednal rozhodnutí generální rady ČSKOS a podporu tohoto rozhodnutí předsednictvem ÚV OS KOVO k vyhlášení stávkové pohotovosti ke generální stávce na protest proti vypoštění článku zákoníku práce, pojednávajícího o účasti zaměstnanců na rozvoji a řízení podniku, a zaujal po zjištění názorů členů své odborové organizace toto stanovisko:

Při vyhlášení stávkové pohotovosti došlo k hrubému porušení stávkového řádu ČSOS pracovníků kovoprůmyslu § 5, kdy stávka a tedy i stávkovou pohotovost může vyhlásit pouze plénum ústředního výboru ČSOS kovoprůmyslu, a to po vyčerpání všech možností jednání a jsou-li reálné naděje na prosazení požadavků. A to vše pouze za předpokladu, že stávku bude podporovat 75 procent všech ZO nebo 75 procent členské základny.

Proto musíme konstatovat, že:

- nebylo využito všech možností jednání,
- nebyl učiněn průzkum o podpoře stávkové pohotovosti a následné stávky mezi členy OS,
- není reálná naděje na prosazení požadavků vůči parlamentu touto formou jednání, která je zjevným nátlakem,
- považujeme tyto snahy za útok na legitimní parlamentu, který byl demokraticky zvolen ve svobodných volbách,
- za stávkovou pohotovost hlasoval jako člen generální rady ČSKOS předseda našeho OS KOVO p. Pleskot, aniž k tomu měl oprávnění. Tím porušil usnesení 5. zasedání ÚV OS KOVO, které tuto pravomoc předal předsednictvu ÚV OS KOVO. A toto až druhý den na svém zasedání schválilo jeho předchozí rozhodnutí,
- vyhlášením stávkové pohotovosti i v této situaci došlo k ohrožení samé existence odborů u nás. V případě nepřijetí požadavků ČSKOS by došlo k nutnosti vyhlásit generální stávku, jiné možnosti totiž není. A stávka by musela, aby byla úspěšná, trvat až do doby, kdy by parlament změnil své rozhodnutí. Předem je jasné, že by šlo o stávku prohranou. V případě útupku parlamentu by se jednalo o precedens, který by zakládal podklady dalším nátlakovým akcím při rozhodování demokraticky zvoleného parlamentu. A v případě prohrané stávky prakticky by došlo k likvidaci odborů masovým odlivem členů. V obou případech však rozvrácením i tak již dosti špatného hospodářského stavu našeho státu.

Na základě těchto skutečností rozhodl podnikový stávkový výbor o okamžitém ukončení stávkové pohotovosti v podniku Sigma Hodonín. A dále ZV OS KOVO Sigma Hodonín na svém rozšířeném zasedání přijal toto stanovisko:

- žádáme okamžité odstoupení předsednictva ÚV OS KOVO včetně předsedy ÚV OS KOVO pana Pleskota, a to z důvodu zneužití pravomoci delegované 5. plenárním zasedáním ÚV OS KOVO, dále nesplněním úkolů, který vyplývá pro předsednictvo z tohoto usnesení v části 8, bod k), který, pokud by byl splněn, mohl stávající situaci zabránit,
- žádáme ÚV OS KOVO, aby okamžitě zahájil jednání o vystoupení z ČSKOS. A to z důvodu, že svým rozhodnutím ze dne 27. 11. 1990 o vyhlášení stávkové pohotovosti, hrubým způsobem porušila základní princip nezávislosti a suverenity OS KOVO tím, že prezentovala na veřejnosti své rozhodnutí o vyhlášení stávkové pohotovosti ke generální stávce, v podstatě jako příkaz všem odborovým svazům místo doporučení OS, ke kterému je oprávněna. Nejedná se o první případ takového postupu. Nepotřebujeme novou úRO.
- důvod ke stávce se nám jeví jako záminka k záměrnému rozložení odborů a likvidaci jejich autority mezi zaměstnanci i ve státě. Na což výslovně upozorňovali prezidenta ČSKOS na zasedání komise MKOS pro střední a východní Evropu v Bruselu zahraniční odboráři jako na jednu z možností, jak oslabit sílu odborů u nás zevnitř,
- vyzýváme ostatní odborové organizace, aby v obdobném duchu samy zhodnotily své stanovisko ke vzniklé situaci a vyjádřily názor členské základny.

Za ZV OS KOVO SIGMA Hodonín

Zdeněk ŠKROMACH, předseda

* * *

Stanovisko ÚV OS kovoprůmyslu k postupu ZO Sigma Hodonín

ÚV OS kovoprůmyslu na svém zasedání dne 11. 12. 1990 projednal postup ZO Sigma Hodonín při vyhlášení stávkové pohotovosti a konstatoval:

Základní organizace tím, že dala svoje stanovisko poslanci Federálního shromáždění, který ho hrubě zneužil, se dopustila politické chyby, kterou poškodila zájmy a cíle odborového hnutí v našem federativním státě. V Praze dne 11. 12. 1990

V současnosti probíhají na pracovištích organizační změny a racionalizační opatření, která se dotýkají všech. Může se stát, že pracovník — i když třeba dočasně — ztratí zaměstnání. Co potom?

Může dostat příspěvek před nástupem do zaměstnání a — nebojme se tomu tak říkat — v nezaměstnanosti. Musí však přitom požádat úřad práce podle svého trvalého bydliště, o zprostředkování zaměstnání. Jestliže mu úřad práce nezabezpečí rekvalifikaci a ani mu nezprostředkuje vhodné zaměstnání, dostane příspěvek.

CO JE VHDNÉ ZAMĚSTNÁNÍ?

Právě s výkladem, co je vhodné zaměstnání, mohou v praxi nastat problémy. Nový zákon o zaměstnanosti je vymezuje oproti dřívější právní úpravě odchylně. Rozumí se jím zaměstnání, které odpovídá zdravotnímu stavu občana a přiléhá k jeho věku, kvalifikaci a schopnostem, dále dlece předchází dobu zaměstnání a možnosti ubytování. Nová právní úprava nezaručuje obč-

Příspěvek v nezaměstnanosti

nům právo na zaměstnání odpovídající jejich kvalifikaci, jako tomu bylo dříve, neboť by to ve svých důsledcích opravňovalo k odmítnutí nabízené rekvalifikace pro nové vhodné zaměstnání. Pro občana by totiž mohlo být výhodnější, kdyby odmítl rekvalifikaci a požádal o poskytnutí příspěvku v nezaměstnanosti. Kromě toho občan by měl — podle dřívější úpravy — nárok na takové zaměstnání, jako bylo to, z něhož byl z organizačních důvodů uvolněn. Tím by se zrušil význam a důsledek prováděných organizačních změn na pracovištích.

JAKÉ PODMÍNKY?

Další podmínkou pro poskytnutí příspěvku je, aby občan byl v posledních třech letech před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání zaměstnan nejméně 12 měsíců. Stejně jako zaměstnání se pro tyto účely započítává doba např. péče o dítě ve věku do tří let, osobní péče o dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě, které vyžaduje mimořádnou péči a nebylo umístěno v ústavu, dále studium a příprava pro povolání, výkon vojenské základní (náhradní) služby, příprava na povolání u občana se změněnou pracovní schopností.

KDO PŘÍSPĚVEK NEDOSTANE?

Příspěvek se neposkytuje, jestliže uchazeč o zaměstnání např. splňuje podmínky pro nárok na starobní nebo invalidní důchod, nastoupil vojenskou základní (náhradní) službu, bez vážných osobních nebo rodinných důvodů (např. péče o dítě), odmítne nastoupit vhodné zaměstnání nebo na rekvalifikaci, nebo v posledních šesti měsících opětovně skončil zaměstnání sám bez vážných důvodů nebo s ním v této době sám zaměstnavatel skončil pracovní poměr výpovědí (např. pro neuspokojivé pracovní výsledky). Za vážné důvody, které opravňují k poskytování příspěvku, i když uchazeč v posledních šesti měsících sám ukončil zaměstnání, patří např. vážné osobní nebo rodinné důvody, následování manžela do místa jeho bydliště, zdravotní důvody apod.

JAKÁ JE VÝŠE PŘÍSPĚVKU?

Hmotné zabezpečení se poskytuje nejdéle po dobu jednoho roku. Po dobu prvních šesti měsíců je to 80 procent průměrného čistého měsíčního výdělku, jestliže k uvolnění došlo po organizačních nebo racionalizačních změnách. V ostatních případech je to 60 procent. V dalších šesti měsících je to vždy 60 procent, ať už k uvolnění došlo z jakéhokoli důvodu. Kdyby pracovník v posledních třech letech nebyl zaměstnan a nesehnal by vhodné zaměstnání, patří mu příspěvek ve výši 1200 Kčs měsíčně za předpokladu, že má započtený náhradní doba, jako je doba péče o dítě, doba studia apod. Do této kategorie patří i absolventi středních a vysokých škol.

Privatizace a pracovníprávní vztahy

Malá privatizace představuje první skutečný krok v oblasti podnikání u nás, ale současně i pracovníprávní ohrožení pracovníků působících v podnicích určených k privatizaci. Provozovny nebo pracoviště ještě nezměnily své majitele, veřejné přechodu majetku (dražby) ještě nebyly odstartovány, ale již se objevují první „právní“ problémy. Nejčastěji směřují k tomu, co jsou např. provozní jednotky, které mohou být privatizovány a jaké pracovníprávní důsledky bude mít dražba pro pracovníky těchto provozoven.

Podle zákona o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby jsou předmětem privatizace provozní jednotky státních podniků, státních rozpočtových a příspěvkových organizací a národních výborů, které svým charakterem (velikostí, rozsahem majetku, počtem zaměstnanců a předmětem činnosti) dávají záruku, že naleznou rychlené svého vlastníka a hospodáře z řad soukromých podnikatelů. Předmětem prodeje budou jednotlivé provozní části státních podniků, jakož i různá hospodářská zařízení státních rozpočtových a příspěvkových organizací a provozovny bývalých národních výborů. Souhrnně se pro všechny tyto provozní části zavádí pojem provozní jednotka, jejíž velikost není limitována žádnými konkrétními kritérii, ale účelností a vhodností jejího využívání pro soukromé podnikání.

BEZ STAROSTI O PRACOVNÍ POMĚR

Pracovní právní otázky řeší § 22 cit. zákona, který zaručuje návaznost pracovníprávních vztahů. Z tohoto ustanovení vyplývá, že na vydražitele (fyzická nebo právnická osoba) nepřecházejí práva a povinnosti z pracovníprávních vztahů k pracovníkům privatizovaných provozních jednotek. Tito pracovníci zůstávají v pracovním poměru k dosavadnímu podniku (likvidátorovi). Může pak nastat několik situací.

Pracovníci z privatizované provozní jednotky skončí pracovní poměr se státním podnikem a nastoupí do pracovního poměru s vydražitelem — soukromým podnikatelem. Zde zůstává v vzájemné dohodě, realizuje se zásada smluvní volnosti v pracovních vztazích. Pracovníci, ale i soukromí podnikatelé mohou, ale nemusí, pracovní poměr mezi sebou sjednat. Jejich pracovníprávní vztahy by se řídily zákoníkem práce s výjimkami uvedenými ve vládním nařízení č. 121/1990 Sb. z 23. 4. 1990.

Další situací lze charakterizovat tak, že pracovníci zůstanou v pracovním poměru se státním podnikem (likvidátorem), který je musí převést na jinou práci, případně i do jiného místa výkonu práce. Nemožno být totiž stále v pracovním poměru se státním podnikem a přitom vykonávat práci u soukromého podnikatele. V důsledku toho musí dojít ke změně pracovní smlouvy, zejména v osobě účastníka (pracovník, organizace), která jí uzavírá a v druhu a místě výkonu práce. Obdobně by se postupovalo, kdyby provozní jednotku nikdo z dražby nekoupil, dražba by byla neúspěšná. Pracovní poměr — případně s jeho změnami či doplškou — by zůstal zachován, protože by nenastaly důsledky reorganizace či organizačních změn.

Pokud by státní podnik neměl pro tyto pracovníky vyhrazené provozní jednotky vhodné zaměstnání nebo by pracovník nechtěl změnit pracovní smlouvu, mohl by dostat výpověď z pracovního poměru z důvodu uvedeného v § 48 odst. 1 písm. a) zák. práce — zrušení organizace nebo její části. Příčina je posínem držet všechny zákonné povinnosti k plnění výpovědi, jako např. uvedení konkrétního výpovědního důvodu, předchozí souhlas zavedení výboru odborové organizace, písemná forma výpovědi, nabídnutí nového vhodného zaměstnání, respektování zvláštností některých skupin pracovníků, jako např. ženy na mateřské dovolené, těhotné ženy, osoby se změněnou pracovní schopností apod. Na takto uvolněné pracovníky se vztahuje vyhláška FMPSV č. 185/1989 o hmotném zabezpečení při organizačních změnách. Podle ní by vznikl nárok např. na příspěvek před zaměstnáním, případně i odstoupná.

-za-

MYŠLENKU PRAVDY NEJDE ZARDOUSIT

V předminulém čísle jsem se pokusil našim mladším kolegyňám a kolegům přiblížit atmosféru sjezdu Kováků v roce 1993. Dnes považuji za svou povinnost doplnit tyto vzpomínky vyličením osobnosti — a osobní tragédie — našeho tehdejšího předsedy ing. Vlastimila Tomana.

Hned v úvodu mi dovolte dvě otázky: Má nám — dvaadvacet let od svého zvolení a třináct let po své smrti — tento můj ještě co říci? A pokud ano: Jsme schopni jeho poselství ještě dnes porozumět?

Listuji jen tak namátkou v jeho projevu na VII. všedoborovém sjezdu — tehdy nejvyšší odborové platformě tohoto státu: „... chápeme, že naše názory a postoje mohou některé politiky znervózňovat. Jistě však máme právo od nich žádat, aby pochopili, že nechceme za žádnou cenu připustit, aby v naší zemi znovu nastal čas vlády nekontrolovatelné moci!“

... nechceme také socialismus vlády několika lidí, kteří by vydávali rozhodnutí, přičemž by nám zbylo pouze fidit se jimi, aniž bychom se mohli aktivně podílet na správě našeho státu. Naše národy jsou na mnohem vyšší úrovni, než aby snesly takovou formu vlády...“

... jsme si vědomi, že uskutečnění ekonomické reformy se neobejde bez sociálních otřesů a nárazů. Jsme si také vědomi, že neustálá klást pouze požadavky. Každý chce přiložit ruku k dílu...“

... myslím, že není třeba bát se fíci lidu pravdu. Nebude to mít nepříznivý vliv na celkovou morálku, ani aktivitu lidí, ba právě naopak. Zakrývání skutečně obtížné ekonomické situace ničemu

nepomůže, a nelze tím nic vyřešit, ani oddálit...“

... našim úkolem bude dbát, aby každý člověk mohl uplatnit a rozvinout na svém pracovišti celou osobnost, všechen svůj um a talent. Nesmíme připustit, aby nadále bylo plýtváno iniciativou pracujících. Se zlepšením naší ekonomické situace souvisí i další technický rozvoj společnosti, který se musí opírat o špičkové výsledky vědy a techniky. Cílem tohoto rozvoje by měla být společnost šťastných, zdravých a spokojených lidí. Ve spokojenosti lidí však nelze vidět jen bohatý stůl...“

Slyšíte, drazí přátelé, ozvěnu našich dnešních problémů? Ano, slyšíte ji z úst muže, který tyto problémy předkládal již před více než dvaceti lety a jehož hlas byl násilně umlčen.

Stručná osobní charakteristika, připravená začátkem března 1993, před jeho volbou do tehdejší Ústřední rady čs. odborového hnutí, o něm říká:

TOMAN Vlastimil, ing., 45 let, národnost česká, původní povolání modelář, odborově organizován od r. 1945, nyní předseda ÚV ČOS pracovníků kovoprůmyslu.

Mohl bych tuto charakteristiku doplnit o několik osobních poznatků: V jedné rozhodnutí, otevřený, přímý. Nebojácný. Vždy s úsměvem. Jen jednou jsem jej viděl smutného: To bylo v den, kdy nás z rozkazu vedení komunistické strany její pohánkové vyhazovali z ústředního výboru našeho odborového svazu.

Náš český svaz kovo měl tehdy milión členů — byla by to tedy nebezpečná opozice proti všemocné straně! Proto téměř okamžitě poté, co Husák stanul v čele ústředního výboru KSC, bylo

rozhodnuto o likvidaci samostatnosti tohoto svazu, především o likvidaci hlavních mluvčích jeho ústředního výboru. Přesto jsme se ještě půl roku dokázali bránit. Proto také opatření, vůči nám uplatněná, byla postupně zostřována:

Nejprve byl ing. Toman napaden 9. července 1989 na „stranícké skupině ÚRO“, na niž byl povolán, aby vyslechl tvrdou kritiku jednoho ze svých největších nepřátel, tehdejšího místopředsedy ÚRO Jana Dužih, oddaného normalizátora v odborovém hnutí. Tato kritika byla pak zveřejněna v srpnu, včetně dezinformačních poznámek, které měly pro veřejnost dokazovat, jako by ing. Toman změnil svá stanoviska a kapituloval.

Pak zakázali svolat ústřední výbor svazu. Jednotlivé členy si volali na pohovory a pokoušeli se metodou slibů a výhrážek zlomit jejich odpor. V zájmu pravdy nutno konstatovat, že bohužel, u některých slabších povah s touto metodou uspěli — V té době současně vyvíjeli tvrdý nátlak, který vedl k osobní izolaci a téměř zhroutil ing. Tomana. Tento tlak vyvrcholil několikrát odkládaným a teprve 22. října uskutečněným plenárním zasedáním ústředního výboru svazu, zmanipulovaným již podle scénáře KSC. Na tomto zasedání, bez reálné možnosti změnit rozhodnutí již předem komunisty připravené, bylo 22 členů ústředního výboru a revizní komise vyloučeno, s obviněním z tzv. „pracovnické oportunistiky“. Součástí pomsty bylo i to, že na tuto naši „popravu“ se ing. Toman ještě musel dívat, a teprve následujícího dne „přijali“ jeho demisi!

Tim ovšem pouze začala křížová cesta tohoto hlavního předsta-

vitele Kováků. Hlavním důvodem jeho pronásledování bylo, že na našem sjezdu v prosinci 1988 vystoupil s návrhem naprosto osamostatnění odborů od poručnickovnictví KSC. On to byl, kdo na tomto prvním „odbojném“ sjezdu žádal, aby se odbory v celém státě staly samostatnou a zcela nezávislou organizací. Po pádu Dubčekova vedení pak normalizační byro ÚV KSC ohodnotilo jeho činnost jako „protistraníckou a protisocialistickou politiku“.

Začátkem roku 1970 vydržel ještě několik měsíců na svazu jako pouhý referent, ale pak musel z tohoto zaměstnání odejít. O morálních hodnotách našich zástupců v ústředních orgánech svazu nejlépe svědčí skutečnost, že neměli ani tolik cti, aby na bývalého předsedu vztáhli ustanovení o ochraně odborových funkcí. Přace tehdy již dlouho — bohužel jen formálně — byla v platnosti. (Domnívám se, že i tento případ by mohl sloužit k zamýšlení všem těm, kdo se tuto ochranu snaží v návrhu nového zákona práce všelijak omezit!)

Pak nastalo dlouhé období, kdy náš předseda chodil od továrny k továrně s tím, že se chce zařadit na kterékoli dělnické profesi. Ale všude se ho báli vzít. Ani na stavbu metra ho nepřijali. Teprve později se dozvěděl, že vždy za ním chodil příkaz z ÚV KSC o tom, že nesmí mstít dělníky, které právy by mohl štvát proti režimu...“

Po téměř roční anabázi se ho ujal ředitel Průmyslu kovového odpadu v Praze a přijal ho jako mzdového referenta s hrubým platem 2000 Kčs, což znamenalo pouze 1400 Kčs čistého příjmu. Pracoval tedy za nižší plat, než měla

pisárka v téže podniku. Protože trest, nařízený s ÚV KSC zněl: „Finanční postih rodiny!“, nesměl mít ani placené přesčasy, ani jakoukoliv jinou mimořádnou peněžní odměnu. To bylo striktně kontrolováno: Každý měsíc až do roku 1975, chodil do tohoto podniku dva příslušníci StB prohlížet jeho výplatní listinu!

Dejme však slovo jeho paní, která v žádosti o morální rehabilitaci svého muže píše: „Manžel byl zvolen také předsedou mezinárodní odborové federace Kováků a v roce 1993 se měl zúčastnit celosvětového zasedání na Floridě. Pan Duží, místopředseda ÚRO, nejprve tuto jeho účast překazil, ale pak hned upozornil na příslušných místech na nebezpečí mezinárodních styků mého manžela, čímž se o něj začala zajímat bývalá StB. Od té doby jsme žili v neustálém strachu a stresu. Mne nutili na ÚV KSC v Praze 10, po dobu tří dnů, abych se s manželem rozvedla, čímž prý dokázal svůj kladný postoj... Také náš syn byl persekuován při studiu na strojínském průmyslovce...“

A dále líčí poslední úsek jeho života: „... byl uštvan bývalou StB, která ho do roku 1975 neustále hlídala a zvala k výsledkům do Rudyně a na Letnou. V roce 1976 se nervově zhroutil a v roce 1977 zemřel, údajně při vyšetřování srdce v Krči, ve věku 53 let, na infarkt.“

Zloba režimu však nekončila smrtí tohoto statečného člověka. V krematoriu musela být před jeho pohřbem vyklizena všechna výtěžba. Byl vydán zákaz fotografování obřadu. Celý obřad proběhl v soukromí rodiny, zato ale s plnou asistencí StB — to snad měla být „poslední pocta“ muži, která

ho se Husákův režim tolik obával. A ještě poslední citát z listu jeho paní: „Po smrti manžela mne nutil ONV Praha 10, bytový odbor, abych odešla z bytu, jinak že mne vystěhují násilím. Nemám právo jako vdova nárok na dvoupokojový byt, malých, panelákových rozměrů. Kapitulovala jsem, protože jsem se neuměla bránit...“

V jednom ze svých projevů ing. Toman řekl:

... našich společných cílů chceme a můžeme dosáhnout jen ve svobodné a nezávislé vlasti. Jistě, že každému z nás v pohutých srpnových dnech defiloval před očima naše dějiny. Z nich vyplývá touha po spravedlivém uspořádání světa, touha po svobodě a uskutečnění poznání pravdy!“

Tato touha po svobodě a po uskutečnění poznání pravdy, ať je i dědictvím, které si z odkazu našeho bývalého předsedy dokážeme vnést do našich věsných dní. Aby v každodenním snažení v našich závodech dominovala osobní povinnost, přímá a upřímná. Aby veškerá naše jednání od úrovně podniků až po vládu byla vždy vedena čestně

Nenechme ve shonu dnešních problémů zapadnout světlu vzpomínku na tohoto „mušedníka svobody odborů“. Snad jako kladnou odpověď na otázky v úvodu tohoto článku si na jeho duchovní pomník v naší mysli pevně vtěsíme slova, jimiž svůj projev v březnu 1989 uzavřel:

„Dovolte mi nyní, abych zakončil diskusi příspěvkem odkazem jednoho z největších synů našeho národa, který po staletích k nám mluví tak, jakoby žil právě mezi námi: „Stát v poznání pravdy, zachovat jednotu, přát každému pravdu a nedovolit, aby dobří lidé byli tlačeni násilím!“ Miloš Hojer

V PRACOVNOM LEKÁRSTVE PO NOVOM

Statistika Svetovej zdravotníckej organizácie uvádza, že 60 až 80 percent nášho zdravia ovplyvňujú mimozdravotné vplyvy — stresy, sociálne klíma, životné a pracovné prostredie. Pôsobenie pracovného prostredia na zdravie človeka približuje prednosta Kliniky pracovného lekárstva v Bratislave doc. MUDr. Ferdinand Krutý, CSc.

● Pán docent, priblížte nám poslanie kliniky pracovného lekárstva.

— Klinika pracovného lekárstva v Bratislave slúži na vyšetrovanie a liečbu pacientov s poškodením zdravia z práce z Bratislavy a Západoslovenského kraja. Mnohí pracujúci v rizikových prácach vyjadriť prostredníctvom odborových zväzov požiadavku na objektívne, komplexné, pracovno-lekárske vyšetrovanie. Po dohode s odborovými zväzmi sme im poskytli slobodnú voľbu pracovno-lekárskeho zariadenia na území Slovenska. Momentálne vyšetrujeme u nás viac ako 70 pacientov — baníkov z Hornej Nitry, Holíč a Rudňan, chemikov zo Šale, hutníkov zo Serede, ženy z tehelní Lubeník.

● Aké údaje o zdravotnom stave pracujúceho človeka nám môžu prezradiť štatistiky?

— Chorobou z povolania je na

Slovensku ohrozených približne 220 tisíc ľudí. Táto diagnóza bola v roku 1988 priznaná 4860 pracovníkom v ČSFR. Na Slovensku je takýchto prípadov za rok 1988 zaevidovaných 1128. V rebríčku vedú choroby kožné. Na druhom mieste sú choroby z dlhodobého nadmerného zataženia a choroby z vibrácií. Vzrastá počet alergických profesionálnych ochorení a kožných napríklad predušková astma.

● Co predchádza určení diagnózy — choroba z povolania?

— Lekár akéhokoľvek odborného zamerania, ak nedobudne dojem, že ide o chorobu z povolania, odošle pacienta na vyšetrovanie na ambulanciu, alebo na kliniku pracovného lekárstva. V prípade podozrenia na poškodenie zdravia profesionálneho pôvodu, požada pracovný lekár hygienickú stanicu o hygienický prístup pracoviska pacienta. O priznaní choroby z povolania rozhodne kolektív pracovných lekárov.

● Diagnóza choroba z povolania má však okrem medicínskeho aj ekonomický a legislatívny aspekt.

— Sťažené spoločenské uplatnenie sa zmiernuje „bolestným“, určitou formou finančnej kompenzácie. Dôležitý je ekonomický tlak na zamestnávateľa u ktorého pacient pracoval v rizikovej práci. Zamestnávateľ musí znášať všetky finančné náklady odškodnenia. To by ho malo viesť k úsiliu odstrániť v práci a pracovnom prostredí príčiny poškodenia zdravia pracovníkov. V legislatíve je uzákonených 44 položiek chorôb z povolania v ČSFR. To pomáha diagnostikovať profesionálne ochorenia, ale aj uľahčuje vymáhanie finančného odškodnenia od zamestnávateľa. Zamestnávateľovi sa nemusí dokazovať v čom zanedbal dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Ak ide o iné poškodenie zdravia pri práci, teda také, ktoré nie v zozname uvedených 44 položiek, je potrebné zamestnávateľovi dokázať nedostatky v ochrane zdravia pracovníka.

● Ako by ste zhodnotili úroveň poskytovania lekárskej starostlivosti v oblasti pracovného lekárstva?

— Predovšetkým sa vytvorili v spoločnosti predpoklady pre odtabuľovanie aj takých chúllostivých oblastí starostlivosti o pracujúcich ako sú choroby z povolania. Veď dosiaľ sme ani v štatistickej ročenke chorôb z povolania nemali zverejnený napríklad výskyt zaprášenia pľúc u našich baníkov. Údaje sa tajili aj napriek nepríjemnostiam, ktoré nám z toho vyplývali na medzinárodných fórach. Tak, ako poklesla dôvera našich občanov v schopnosť zdravotníctva plniť požiadavky na poli primárnej a sekundárnej zdravotníckej prevencie, diagnostiky a liečby chorôb na úrovni vyspelých štátov sveta. Nevyhli sme sa aj poruchám vo vzťahu lekár — pacient v pracovnom lekárstve. Príčiny sú predovšetkým v princípoch nášho zdravotníctva. Význam preventívnych prehliadok sa degradoval. Na nedostatkoch v odbore pracovného lekárstva na Slovensku sa podpísali nedostatky investície do prístrojového vybavenia. Ale predovšetkým neľudský postoj časti „generality nášho priemyslu“ k ochrane zdravia pracujúcich. Títo s vedomím politického vedenia zámerne obchádzali rozhodnutia hygienikov zamerané na zlepšovanie pracovného prostredia. Zamestnávateľi sa sústreďovali viac na boj s nepohodlnými lekármi, alebo volili cesty zdĺhavých súdnych konaní, zameraných na zbavenie sa viny na poškodení zdravia.

● Ako zasiahne reforma oblasti pracovného lekárstva?

— V našom návrhu reformy pracovného lekárstva počítame v budúcnosti s činnosťou „poverených lekárov“. V malých a stredných závodoch by mohol túto práx vykonávať hociktorý praktický lekár, školený v pracovno — lekárskej problematike, znalý pôsobenia a vplyvu škodlivín. Cestou poisťovne by sa takému lekárovi platilo za vykonávanie preventívnych prehliadok. Vo väčších závodoch, kde je veľké nahradenie rizikových prác by pracoval praktický lekár. Tiež podľa novej koncepcie. Okrem liečebnej činnosti by prevažnú časť jeho práce zaberala prevencia. Slobodná voľba výberu lekára by bola zachovaná, teda s bežnými chorobami by mohol pracovník navštíviť svojho rodinného lekára. Rodinný lekár mu ale nemôže vystaviť potvrdenie o zdravotnom stave, ktoré by mu mohlo slúžiť ako doklad k práci v riziku. Uplatňovaním nášho návrhu chceme dosiahnuť v pracovnom lekárstve to, aby sa už o dva, tri roky starali o najrizikovejšie pracoviská erudovanejší pracovní lekári, ako sú tí dnešní.

Z. Kollárová

Přečetli jsme v Reflexu: Hodně zarudlé odbory

Odborářští šéfové se číní. Sice o nich jinak ani slyšet, v bílé „kachličkárně“ Antonína Zápotockého na pražském Žižkově se zřejmě dobře vydařilo, ale práce jen nějakou činností vykazovat třeba, a tak se rozhodnou, že ... třeba ... vyhlásí pro změnu generální stávkou. Tedy ne hned, samozřejmě, sami doufají, že k tomu nakonec nebude muset dojít, ale pro sícir to zveřejní. Vždyť je to přece vyslovené moderní, všude v okolních zemích kdekteř odbory takovou stávkou hrozí, a jen si vzpomene, jaká to byla báječná slavnost tehdy před rokem, když většina lidí v (tehdy ještě) Československu na hodinu nepracovala, aby tak data najevo, že po čtyřiceti letech má rudochů dost.

Generální stávkou!

Vynechme teď, že jde o skutečný nehorázný tlak na parlament. Vynechme fakt, že odbory mohou být partnery vlády či zaměstnavatelů, ale v žádném případě nemohou v demokratických zemích nahrazovat zákonodárné shromáždění. Vždyť tento sbor zvolili ve svobodných volbách všichni občané, zatímco do odborových svazů se víceméně nejmenovaly skupiny a skupinky zlatokopů v před tuše nového Klondyku, který jim umožní světlou bezstarostnou existenci. Vynechme skutečnost, že se tyto „bossové“ vůbec neradili s členskou základnou, ba dokonce ani s jednotlivými odborovými svazy, které zastupují.

Položme si místo toho otázky, které jsou nabíledni: Není všechno, co jsme vyjmenovali (a mohli bychom dlouho pokračovat), naprosto ztřešnělé obarveno do ruda? Nebyly to právě takovéhle „gottwaldovské odbory“, které vytvářely tlak na parlament v době, z níž nám dnes naskakuje huší kůže, neboť nás vedla do koncentráky v srdeci Evropy?

Hlavně však — co může průkazněji svědčít o naprosté nekompetentnosti těch „střců“, kte-

ří se nám předvádějí na TV obrazovkách? Vědí vůbec, co je to generální stávka? Vědí vůbec, co je to stávka? Co se tím riskuje? Že k něčemu takovému přistupují v civilizovaných zemích zamestnanci, sdružení do odborů, a nikoli nějaký „ústřední výbor“ v mimoparlamentním vydání?

Ať už jednání s komisí OF povede k jakýmkoli výsledkům, ať už si parlament nechá těmito chatrnými dobrodruhy něco nadiktovat, nebo to (doucejme) prostě odmítne, na věci to už nic nezmění.

Je urážkou odborářů, že mají takové představitel (neřikojme „vůdce“, abychom je neurazili na druhou). Jedinou správnou odpovědí — jak už se v případě několika odborových svazů stalo — je žádat jejich odstoupení. A hlavně je tu naléhavá potřeba vytvořit odbory nové. Nikoli „jednotné“. Několik silných odborových ústředí, které budou i mezi sebou vést jistý konkurenční boj.

A vzájemně se kontrolovat. Když dnes tyto „střecové“ zastupují vlastně všechny odboráře, není se kam odvolat. Zase je to ta pověstná „rudá jednotá“. Řekl bych ještě spíš rudá jízda. Nebo o ní alespoň mnozí z nich sní. A komunistický tisk jim pochopitelně tleská. Ať si tedy ustaví odbory svoje. Tu známou frašku z obehraného představení.

My, ostatní, bychom měli žádat odbory skutečné. Nepodílet se svým mlčením na další tragikomii, kterou chtějí v jiné podobě zachovat česká a slovenská Absurdistika vykopávkovi „odborářů“. Neodpovědnost a hloupost, spolu se snadnou zmanipulovatelností, snadno zavděčit se nejpřímivnější svému „voličstvu“, na něž ve skutečnosti každou — to všechno jsou klasické příznaky rudého dědictví. Snad si mnozí z nich ani neuvědomují a domnívají se, že tak nějak „bojují za práva pracujících“. Pokud je tomu tak — tím hůř!

PETER PAN

COMPUTERWORLD
 vydávame ve spolupráci s největším světovým vydavatelem počítačových novin a časopisů International Data Group (IDG)
 Od 1. ledna 1991 vychází TÝDNĚ!
 Nejaktiviější informace díky spojení s databází IDG v Mnichově a Framinghamu (USA)
 Roční předplatné, včetně příloh, pro rok 1991: 468,- Kčs
 Předplatné za půl roku: 234,- Kčs
 Cena jednoho výtisku: 9,- Kčs
 COMPUTERWORLD, rozšířeno na 24 stran, si můžete předplatit na nové adrese redakce:
 Gennex, Hlubočeská 6, 150 00 Praha 5
 Závazně objednávat roční (půlroční)* předplatné CW v roce 1991
 Přijmení a jméno: .....
 Adresa: .....
 Podpis: .....
 Abonentní kupón zašlete na adresu redakce.

AKCIONÁŘ
 Co jsou to akcie? Jak je kupovat a prodávat a přitom neprodávat?
 V tom Vám poradí nový čtrnáctidenní AKCIONÁŘ
 Na 16 stranách najdete nejčerstvější zprávy z burz, úvahy o cenách akcií domácích i zahraničních podniků, rady zkušených právníků i podnikatelů
 AKCIONÁŘ slouží všem, kteří už jsou nebo budou skutečnými akcionáři
 Roční předplatné: 250,- Kčs
 Předplatné za půl roku: 130,- Kčs
 Předplatit lze na adrese:
 AKCIONÁŘ, Gennex, Hlubočeská 6, 150 00 Praha 5
 Závazně objednávat roční (půlroční)* předplatné
 Přijmení a jméno: .....
 Adresa: .....
 Podpis: .....

PC WORLD
 Světznámý magazín o počítačích kategorie PC v Československé mutaci vychází od ledna 1991 i u nás!
 Na 96 barevných stranách naleznete nejnovější informace o hardware, software, testy a mnoho dalších potřebných zpráv a článků
 PC WORLD je pravou rukou každého kdo má počítač!
 Roční předplatné: 468,- Kčs
 Předplatné za půl roku: 234,- Kčs
 Cena jednoho výtisku: 39,- Kčs
 Barevný magazín na křídlovém papíře můžete objednat na adrese redakce:
 PC WORLD, Gennex, Hlubočeská 6, 150 00 Praha 5
 Objednávat závazně roční (půlroční)* předplatné
 Přijmení a jméno: .....
 Adresa: .....
 Podpis: .....

KOVÁK Týdeník Československého odborového svazu pracujících v kovoprůmyslu
 ● Vychází čtyřikrát v měsíci ● Uzávěrka vždy ve středu ● Copyright 1990 ● Vydává ústřední výbor Československého odborového svazu pracujících v kovoprůmyslu ve Vydavatelství a nakladatelství PRACE ● Vedoucí redaktor Vítězslav Pospíšil ● Redaktoři: Jaromír Dočkal (pražská redakce), Ing. Jan Kollár (slovenská redakce)
 ● Grafické úprava Radka Mrázová ● Sekretářka redakce Irena Starčevská ● Adresa pražské redakce: Sonovázské náměstí 23, 112 82 Praha 1 ● Telefon Prahy — vedoucí redaktor 2114 2350, 2114 2780, redaktor 2114 2351, sekretariát 2114 2350 ● Adresa slovenské redakce: Náměstí Františka Zupky 1, 815 70 Bratislava, telefon: 21 33 00, linka 217 ● Tisknou Liberecké tiskárny, státní podnik, Liberec ● Cena výtisku 2 Kčs ● Předplatné ročně 96 Kčs ● Rozšiřuje a objednávkový příjímá PRACE, vydavatelství a nakladatelství, ADMINISTRACE, Václavské náměstí 17, 112 58 Praha 1 ● Redakci nevyžádané příspěvky se navrácí ● Dohládací pošta Praha 87, anizžený poplatek povolen MPS, Praha 8, j. zn. P/1 6196 ze dne 9. 11. 1970. ISSN 0322 — 8276 48 751